

Міністерство освіти і науки України
Управління у справах молоді та спорту
Харківська обласна державна адміністрація
Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради
Харківська державна академія фізичної культури
Кафедра менеджменту фізичної культури

**«СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ І СПОРТУ»**
ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**«СТРАТЕГИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ РАЗВИТИЕМ
ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ И СПОРТА»**
СБОРНИК НАУЧНЫХ СТАТЕЙ

**«STRATEGIC MANAGMEN OF PHYSICAL CULTURE AND
SPORTS»**
COLLECTION OF SCIENTIFIC ARTICLES

ХАРКІВ - 2017

УДК 796.05(08)

ББК 75,4

С 83

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ

Імас Є.В.	<i>д.е.н., професор</i>	НУФВіСУ, м. Київ
Приступа Є.Н.	<i>д.пед., професор</i>	ЛДУФК, м. Львів
Ажиппо О.Ю.	<i>д.пед., професор</i>	ХДАФК, м. Харків
Ткачов С.І.	<i>д.пед., професор</i>	ХДАФК, м. Харків
Камаєв О.І.	<i>д.фіз.вих., професор</i>	ХДАФК, м. Харків
Єрмаков С.С.	<i>д.пед., професор</i>	ХДАДМ, м. Харків
Цьось А.В.	<i>д.фіз.вих., професор</i>	СНУ, м. Луцьк
Мічуда Ю.П.	<i>д.фіз.вих., професор</i>	НУФВіСУ, м. Київ
Борисова О.В.	<i>д.фіз.вих., професор</i>	НУФВіСУ, м. Київ
Томенко О.А.	<i>д.фіз.вих., професор</i>	СумДПУ ім. А.С.Макаренка
Шестерова Л.Є.	<i>к.фіз.вих., професор</i>	ХДАФК, м. Харків
Кириленко В.В.	<i>Начальник управління у справах молоді та спорту Харківської обласної державної адміністрації</i>	ХОДА, м. Харків
Чубаров О.С.	<i>Директор Департаменту у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради</i>	ХМР, м. Харків
Лобойченко К.А.	<i>Заступник міського голови з питань сім'ї, молоді та спорту Член виконавчого комітету Харківської міської ради</i>	ХМР, м. Харків
Попов А.М.	<i>заслужений працівник фізичної культури і спорту, директор Харківського обласного вищого училища фізичної культури і спорту</i>	ХОВУФКіС, м. Харків
Бондар А.С.	<i>к.фіз.вих., професор</i>	ХДАФК, м. Харків
Путятіна Г.М.	<i>к.фіз.вих., доцент</i>	ХДАФК, м. Харків
Леонов Я.В.	<i>к.е.н., доцент</i>	ХДАФК, м. Харків
Середа Н.В.	<i>к.фіз.вих., доцент</i>	ХДАФК, м. Харків
Стадник С.О.	<i>к.фіз.вих.</i>	ХДАФК, м. Харків
Петренко І.В.	<i>ст. викл.</i>	ХДАФК, м. Харків

Затверджено Вченою радою Харківської державної академії фізичної культури

протокол № 13 від «29» травня 2017 року

Стратегічне управління розвитком фізичної культури і спорту: збірник наукових праць. [Електронний ресурс]. – Харків: ХДАФК, 2017. – 304 с. – Режим доступу: <http://hdafk.kharkov.ua/ua/naukova-robota/dsr4>

У збірнику наукових праць розміщено статті науковців, аспірантів, магістрантів, студентів, викладачів вищих навчальних закладів, керівників та тренерів спортивних шкіл, управлінців сфери фізичної культури і спорту. Статті присвячені дослідженню особливостей стратегічного управління розвитком фізичної культури і спорту на різних рівнях.

Германова Ю.О., Санченко К.О.

Вплив темпераменту на мотивацію персоналу фізкультурно-спортивної організації (на матеріалах Національного спортивного комплексу «Олімпійський»).....104-108

Криштанович С. В.

Історія становлення і розвитку системи професійної освіти менеджерів з фізичної культури і спорту.....109-112

Петров Д.О.

Інноваційні методи фізичного виховання та оцінювання студентів.....113-118

Харченко Л. В., Холодова О. С.

Вплив занять флорболом на фізичний стан школярів 11-12 років.....118-122

Хомолюк Ю.Ю., Голяка С.К.

Професійна підготовка фахівців з фізичної культури і спорту до роботи з людьми похилого віку.....123-126

Шандригось В.І., Віхров К.Л., Шандригось Г.А.

До питання застосування дистанційного навчання при викладанні спортивно-педагогічних дисциплін.....126-130

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УПРАВЛІННЯ ОЛІМПІЙСЬКИМ, ПАРАОЛІМПІЙСЬКИМ ТА НЕОЛІМПІЙСЬКИМ РУХОМ У РЕГІОНІ

Байрамов Р.Х., Бондар А.С., Бондар Т.С.

Історичні аспекти розвитку боротьби сумо в Україні та світі.....131-135

Вахнович М.Ю., Кудель А.А.

Роль міжнародного олімпійського движениа в рещеннн внешннх и внутренннх задач полнтнкн Республнкн Беларусь.....135-139

Мічуда Ю.П., Нурі А.Р.

Масовий спорт у Курдистані як об'єкт управління.....139-143

Науменко М. В., Лях-Породько О. О.

Правовова боротьба з допінгом у сучасному олімпійському русі.....143-148

Серєда Н.В., Белінський В.В.

Організаційно-управлінські аспекти розвитку сноуборднгу в Україні.....148-154

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ ДО РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ

Хомолук Ю.Ю., студентка 4 курсу факультету фізичного виховання та спорту Херсонського державного університету

Голяка С.К., кандидат біологічних наук, доцент кафедри медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту

Херсонський державний університет (Херсон)

Проаналізовано особливості професійної підготовки фахівців фізичної культури і спорту до роботи з людьми похилого віку. Виявлено основні напрямки що підвищують освіченість та компетентність студентів з даного питання.

Ключові слова: професійна діяльність, похилий вік, фахівець фізичної культури, демографічне старіння.

Вступ. Постійне зростання частки людей похилого віку населення є однією з глобальних проблем сучасного світу. Вирішення демографічного старіння вимагає від суспільства все більших фінансових витрат та інших матеріальних ресурсів на обслуговування цієї вікової категорії населення. За прогнозами Організації Об'єднаних Націй в найближчі 40 років частка людей старше 60 років збільшиться майже в два рази і до 2050 року вона досягне 21,1% світового населення. Звідси випливає, що в даний момент кожна десята людина на Землі старше 60 років, а до 2050 року кожен п'ятий стане шістдесятирічним [1]. Тож з кожним роком зростатиме попит у компетентних фахівцях з обслуговування людей похилого віку.

Мета дослідження – розглянути закономірності професійної підготовки фахівців фізичної культури та спорту на основі виділення актуальних напрямків біологічних та педагогічних особливостей роботи з людьми похилого віку.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати сучасний стан попиту фахівців у сфері фізичної культури та спорту і визначити критерії професійної діяльності.
2. Вивчити особливості професійної діяльності фахівців фізичної культури і спорту з людьми похилого віку.

Результати дослідження. Сучасна наука і виробництво розвиваються по лінії одночасної інтеграції і спеціалізації. Найбільш суттєві узагальнення в теорії і методиці фізичної культури народжуються на стику гуманітарних, природничих і медико-біологічних наук. Прогресуюче зростання творчого компонента в трудовій діяльності

спортивного педагога висуває на перший план рівень загальноосвітніх знань, творчий стиль мислення, здатність до безперервної самоосвіти фахівця.

Під впливом об'єктивних обставин змінюються суб'єктивні чинники організаційно-педагогічної діяльності в сфері фізичної культури, змінюється ідеологія, менталітет, характер мислення як у фахівців, так і у населення. Від фахівців фізичної культури в даний час потрібно розширення їх сфери діяльності від роботи з дітьми дошкільного віку до роботи з людьми похилого і старечого віку, включаючи і фізкультурну освіту людей, що мають відхилення у фізичному та інтелектуальному розвитку, хронічні захворювання та інвалідність. Зростає потреба у фахівцях, що володіють не тільки хорошою методичною підготовленістю в конкретному виді діяльності, але і мають фундаментальну підготовленість в галузі гуманітарних, природничо-наукових дисциплін і базових видах рухової активності.

Як пише Г. Н. Сериков, можливість досягнення певних результатів у професійній підготовці фахівців фізичної культури потрібно розглядати в діалектичній єдності, тобто співвідносити поняття «рівень підготовка фахівця» й «вимоги сучасної освіти». Забезпечення такої єдності вимагає прийняття спеціальних заходів в освітніх процесах, щоб зберегти професіоналізм фахівців без зниження якості їхньої освіченості [4, 5].

Отже, фаховий рівень підготовки спеціалістів фізичної культури потрібно розуміти як єдність педагогічних заходів, спрямованих на покращення їхніх умінь і навичок, а також підвищення якості освіченості. Іншими словами, професійна підготовка фахівців в освітніх процесах передбачає розв'язання завдань з урахуванням рівня теоретичних і практичних знань та з метою їх збереження, а за можливості – і їх зміцнення.

Для того щоб фахівець з фізичної культури та спорту міг працювати з людьми похилого віку, йому необхідні різноманітні знання анатомічних, фізіологічних та методичних правил фізкультурно-оздоровчих занять з особами старшого і похилого віку, соціально-психологічні основи геронтології. Геронтологія – наука, що вивчає закономірності старіння організму. Старіння – багато причинний, руйнівний процес, що протікає в результаті наростаючої з віком дії зовнішніх і внутрішніх факторів, що ушкоджують і обмежують фізіологічні функції організму, що призводить до смерті. Старість є заключним періодом вікового індивідуального розвитку (онтогенезу), що настає закономірно [3]. Геронтолог В.В.Фролькіс визначає старість як період скорочення адаптивних можливостей організму. Аналізуючи фундаментальні механізми старіння, автор не тільки констатує факт зниження адаптивних можливостей організму, але й показує тенденції саморегуляції, які протидіють процесам руйнування і спрямовані

на стабілізацію життєдіяльності та збільшення тривалості життя. Поняття "антистаріння", або вітаукт (від лат. віта - життя, ауктум - продовжувати) є важливим аспектом запропонованої ним адаптаційно-регуляторної теорії старіння.

Одним із стимуляторів вітауктуму вважають рухову активність, а всебічне функціональне навантаження органів і систем старіючого організму шляхом підтримки рухової активності – свого роду захистом" від передчасного старіння – засобом структурного вдосконалення тканин і органів.

При організації фізкультурно-оздоровчих занять з особами похилого віку необхідно враховувати вікові особливості організму, стать, анамнез та ін. Обов'язковими є методичні знання з побудови фізкультурно-оздоровчих занять з особами похилого віку (побудова заняття, дозування вправ, темп виконання, амплітуда рухів, чергування навантаження та відпочинку, дихальні вправи та ін.). В свою чергу це вимагає досить глибоких знань фізіології та анатомії. Розуміння процесів інволюції, зменшення процесів адаптації організму до факторів зовнішнього середовища, спадання рівню функціональних резервів тощо.

Також, одним з досить важливих факторів, що зумовлюють високий рівень професіоналізму фахівця, є фізична та емоційна стабільність, соціальна зрілість, інтелектуальність. Вище вказані якості дозволяють побудувати процес взаємодії з літнім клієнтом раціонально. Особистісні якості фахівця з фізичної культури, що працює з людьми похилого віку, є найважливішою складовою. Ці якості допомагають побудувати ефективно процес взаємодії з людьми похилого віку. Важливо у взаємодії з літньою людиною, знати соціально-психологічні особливості людей похилого віку для створення ефективних відносин з ними. Виходячи з цього, доцільно зауважити значущість вивчення вікової психології у процесі підготовки фахівців з фізичної культури та спорту.

Спеціаліст що співпрацює з людьми похилого віку повинен володіти навичками ефективного спілкування, що дозволить йому продуктивно проводити роботу з літньою людиною, правильно вести бесіду, націлену на вирішення проблеми, отже, в процесі роботи гіпотеза підтвердилася.

Висновки. Можемо зробити висновки, що в умовах демографічного старіння нації потреба у кваліфікованих фахівцях з роботи з людьми похилого віку збільшується з кожним роком. Для підтримання активного довголіття та рівня здоров'я літніх людей доцільно використовувати оздоровчі заняття з фізичної культури, а отже і попит на фахівців з фізичної культури та спорту що компетентні у даному питанні теж значно збільшується.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Альперович В.Д. Геронтология. Старость. Социокультурный портрет : учебное пособие / В.Д. Альперович. – М., 1998. – 270 с.
2. Горбенко О. В. Аналіз впливу державного управління щодо діяльності комерційних фізкультурно-оздоровчих установ м. Харкова / О. В. Горбенко, С. В. Гуменюк, І. Г. Золотухіна // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2006. – №9 – С. 169-172.
3. Герасименко С.С. Статистика: Підручник / С. С. Герасименко, А. В. Головач, А. М. Єріна та ін.; За наук. ред. д-ра екон. наук С. С. Герасименка. — 2-ге вид., перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2000. — 467 с.
4. Сериков Г. Н. Самообразование: совершенствование подготовки студентов / Г. Н. Сериков. – Иркутск: Изд-во Иркутского ун-та, 1991. – 232 с.
5. Чайковська В. В. Старіюче суспільство України: запити та рішення / В. В. Чайковська, Л. А. Стаднюк та ін. // Проблемы старения и долголетия. – 2011. – Т. 20, № 2. – С. 246–251.

ДО ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ СПОРТИВНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Шандригось В.І., кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент

Віхров К.Л., кандидат педагогічних наук, професор

Шандригось Г.А., викладач

Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка (Тернопіль)

Визначені напрямки використання технологій ДН та проблеми, що необхідно вирішувати для ефективного застосування ДН при викладанні спортивно-педагогічних дисциплін (СПД). Виявлено, що сучасний рівень розвитку інформаційних технологій дозволяє перейти на якісно іншу форму – дистанційну освіту, а також використовувати засоби ДН при викладанні СПД.

***Ключові слова:** підготовка фахівців, дистанційне навчання, дистанційна освіта, спортивно-педагогічні дисципліни, інформаційні комунікативні технології.*

Постановка проблеми. Сьогоднішньою академічною спільнотою системи освіти України визнано, що найважливішим і перспективним напрямком розвитку системи освіти є широке впровадження методів нетрадиційного навчання на основі використання